

2022-08-25
Fi2022/02443Lantmäteriet
801 82 Gävle

2022-09-07

Finansdepartementet

LM2022/044003-0001

Uppdrag om förebyggande och motverkande av brottslighet som kan hänföras till fastigheter

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Lantmäteriet att

- redogöra för hur myndigheten, utifrån nuvarande tekniska och juridiska förutsättningar, kan bidra till att förebygga och motverka brottslighet som kan hänföras till fastigheter, exempelvis brott mot borgenärer, lagfartskapningar, penningtvätt eller organiserad brottslighet, samt
- utreda och redovisa vilka åtgärder myndigheten skulle kunna vidta med ändrade tekniska och juridiska förutsättningar, samt lämna nödvändiga författningsförslag.

I uppdraget ingår att kartlägga vilka myndigheter Lantmäteriet behöver samverka med, och på vilket sätt, för att kunna vidta de åtgärder som föreslås.

Eventuella ekonomiska konsekvenser av förslagen ska redovisas.

Vid genomförandet av uppdraget ska Lantmäteriet vid behov inhämta synpunkter från de berörda myndigheter som deltar i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

Lantmäteriet ska hålla sig informerat om arbetet i de pågående utredningarna om skärpta kontroller vid fastighetsförvärv (dir. 2022:93) och om ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (dir. 2022:94). Lantmäteriet ska inte lämna författningsförslag i de frågor som hanteras inom ramen för de nämnda utredningarna.

Uppdraget ska redovisas senast den 24 februari 2023 till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Bakgrund

Brottslighet skapar otrygghet i samhället och kan exempelvis leda till att vissa geografiska områden blir mindre attraktiva för boende och för näringsidkare. Organiserad brottslighet med koppling till fastigheter och fastighetstransaktioner innefattar olika typer av brott. I rapporten om det arbete som bedrivits inom den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet under 2021, som getts ut av Polismyndigheten, konstateras att fastighets- och byggbranschen förekommer i en mängd olika brottsupplägg.

Enligt Polismyndighetens rapport Nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 (A052.211/2021) utnyttjas den svenska fastighetssektorn för penningtvätt i samband med fastighetsaffärer. Penningtvätt kan t.ex. ske genom under- eller övervärdering av fastighetsvärdet eller genom att fastighetsköp genomförs via en bulvan för att dölja pengars ursprung eller det verkliga ägarskapet. Enligt finanspolisens rapport Penningtvätt via fastigheter (A067.281/2021) är fastighetsförvärv särskilt intressanta ur penningtvättssynpunkt, då fastigheter utgör en relativt stabil investering, som erbjuder möjligheter till avkastning. Då fastighetsförvärv ofta omfattar stora belopp skapar sådana förvärv även en möjlighet att betala av lån med brottsvinster. Insynen och kontrollen är vidare mer begränsad än i andra sektorer, t.ex. den finansiella sektorn. Fastighetsförvärv kan även omfatta transaktioner med aktörer i andra länder.

Det brottsförebyggande arbetet på nationell och regional nivå har stärkts. Regeringen har även i en lagrådsremiss föreslagit att kommunerna ska ges i uppgift att arbeta brottsförebyggande. Regeringens nationella brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126), har som övergripande syfte att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. En avgörande faktor för ett effektivt brottsförebyggande arbete är att berörda aktörer har förmåga att samverka och dra nytta av varandras kompetens och verksamhet.

Lantmäteriet ansvarar för frågor om fastighetsindelning, grundläggande geografisk information och fastighetsinformation, inskrivning enligt

jordabalken och geodetiska referenssystem. Lantmäteriet är även registermyndighet och ansvarar för flertalet statliga register, bl.a. fastighetsregistret, lägenhetsregistret och pantbrevsregister. Samtliga fastighetstransaktioner som leder till att en fastighet får en ny lagfaren ägare förutsätter att information om transaktionen lämnas till Lantmäteriet. Myndigheten har genom det stora ärendeflödet och ansvaret för registerhållning värdefull expertis om fastighetstransaktioner och överlåtelser, samt en stor mängd information som potentiellt kan nyttjas för att motverka och bekämpa brottslighet.

På regeringens vägnar

Johan Danielsson

Mikaela Nilsson

Kopia till

Justitiedepartementet/DÅ, KRIM, L1, L4, L5, MIG, PO och SSK

Socialdepartementet/SF

Finansdepartementet/BA, SFÖ och SKA

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Arbetsförmedlingen

Ekobrottsmyndigheten

Försäkringskassan

Kriminalvården

Kronofogdemyndigheten

Kustbevakningen

Migrationsverket

Pensionsmyndigheten

Polismyndigheten

Skatteverket

Säkerhetspolisen

Tullverket

Åklagarmyndigheten